

Den 21 november

UKA2022/07

Forslag til Finanslov 2023

(Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling)

Siumut har disse bemærkninger til finanslovsforslaget for 2023.

Vi takker endnu engang for at vi kan arbejde med og have stor indflydelse på den kommende finanslov i vores land, og vi vil takke andre partier for vores gode samarbejde i udvalget.

Siden arbejdet med lovforslaget begyndte, har vi i Siumut forelagt forslag til tiltag i afsnit som vi ønsker at stræbe efter.

For det første er et af kravene indenfor fiskeriområdet, at der ikke skal foretages besparelser for fisker og fanger rådgivningsfunktionen. Men vi forstår fuldstændig at den må omorganiseres på grund af behovet for ændringer i rådets funktion. Vi er ligeledes glade for at opnå forøgningen af støtte til genoptagelse af fiskeri, da vi finder dette essentielt og har arbejdet for at opnå det.

Vi har forhandlet om at få finansieret opførelsen af flere vandkraftværker i delområderne i landet da vi i Siumut finder det vigtigt at befolkningen forestår udviklingen. Vi er tilfredse med vores krav om at der skal handles i forhold til vandkræftværket i landets østkyst, Tasiilaq som ikke længere kan følge med i byens udvikling og kommende udvikling. Det lykkedes at opnå dette i Siumut og vi siger tak for samarbejdet omkring det.

Vi har i Siumut også lyttet til at der er behov for vareforsyning i Naajaat, Qeqertat og Nutaarmiut, hvilket vi har anført som et krav i vores arbejde med finansloven for næste år. Det skal grundlæggende være et lige mulighed for bygderne der har muligheder og grundlag for udvikling, at have muligheden sammen med andre.

Siumut har altid anset erhverv som et vigtigt forudsætning for udviklingen, og vi har arbejdet for og opnået fuldstændig omstrukturering af transport af passagerer for at give turismen mulighed for videreudvikling, samt give borgerne bedre transportmuligheder. Disse anstrengelser som ikke altid støttes af alle partier, bliver ført ud i livet og kan nu kunne mærkes i landet. Disse muligheder bør blive efterfulgt med større planlægning.

Siumut har derfor planer for turismens videreudvikling. Vi må få ejerskab for turismen, det er os, de hjemmehørende som skal få gavn af det. Hvis landet bliver brugt af andre så må landets befolkningen have ejendomsretten og have følelsen af ejerskab. Det første er vigtigt fordi, når vi ikke føler ejerskab over erhvervet så vil man ikke udnytte muligheden fuldt ud. Vi vil derfor have opråb til vores landsmænd om at vi må blive mere integreret i turismen hvorend vi er, om vi er i bygder eller byer, såfremt vi ønsker at øge turismen som erhverv. Der er mulighed for rådgivning til forberedelse og planlægning til dem der ønsker det. Vi ønsker i Siumut at vores landsmænd drager godt nytte af den.

Vi har i Siumut ikke forladt ambitionen om at øge udviklingen af råstofområdet som erhverv i fremtiden og vi kommer heller ikke til at forlade det. Verdensbefolkningen har fokus på råstoffer som vi i fremtiden vil udnytte, som tager eksempelvis udgangspunkt i tiltag for mindre forurening. Landets brede position og råstofrige natur gør, at vi ikke kan undlade at gøre brug af eller sætte bremsen for det vigtige erhverv, derfor er der behov for at igangsætte større tiltag der skal udvikle området. Siumut vil danne vej for og øge sådanne tiltag. Det vigtigste er at gøre det forsvarligt for det skal aldrig være til skade for befolkningen, da vores land har råstoffer som verdensbefolkningen har behov for og vi skal være med til at bekæmpe globalopvarmningen.

Et af de ting som er værd at nævne er at byggeriet i næste år vil blive ført i mindre beboelsesområder særligt i Nuussuaq, Qeqertarsuaq, Kangaamiut og Nanortalik.

Vi oplever i disse år transportmæssige udfordringer, som ikke kun har udgangspunkt i lufthavnsbyggeriet. Vi bemærker i Siumut at de ringe transportmæssige forhold udfoldede sig før de nye lufthavne er taget i brug. Vi, i Siumut, er klar til at handle for at udbedre det, i samarbejde med andre partier.

Man tænker især på fisk, fangst og mineralske råstoffer, når snakken går på landets ressourcer. Men landets vigtigste ressource er landets folk. Desværre bliver vi ikke flere i landet. Der er forskellige grunde til det og uden at komme yderligere ind på det, så mener vi at vi må yde en bedre service for landets folk for at øge befolkningstallet, hvilket vi mener altid bør være en målsætning for et sundt land.

Udbedring af forhold for vores ældre bør komme af tiltag og ikke af løfter. Vi er glade for at have opnået i forhandlingerne, at store tiltag for vores ældre og folk der i fremtiden vil modtage ældrepenion, vil kunne påbegyndes i næste år. Det er målet at komme med en løsning der skal kunne holde i mange år og vi rækker hånden ud til andre partier om at samarbejde for sådan en tiltag, idet arbejdet er stort og vigtigt og vi kan ikke undlade at udføre det.

Vi har også forhandlet for udbedring af forholdene for personer med handicap, service og viden bør øges. Det er svært at forestille sig når man ikke lever med eller har ikke levet med handicap. Jeg føler mig heldigt at jeg som barn, havde muligheden for at overvære nogle af de forskellige udfordringer blandt personer med handicap, som man støder på i min mors arbejdsplads i Maniitsoq. Noget af det som jeg ikke kan forstå i dag er, at vi ikke har tilpasset de få handicapinstitutioner som vi har i kysten, jeg er stadig forbavset over at vi ikke har haft lyst til at afsætte midler til de handicappedes muligheder. Det bør ændres hvorfor der er behov for at have mere fokus på finansiering af handicapstalsmanden. Men man kan ikke altid se handicap.

At forholdene for de psykisk handicappede ikke er bedre, forpligter Siumut til at arbejde for at alle i vores land om vi er handicappede, forældre og familie skal vores land være et sted hvor handicappede lever uden at være bekymret. Udover at få omsorg skal de have muligheden for at kunne arbejde. Vi er i dag som et land alt for dårlig til at kræve mere af os selv for at blive bedre.

Dette gælder vores børn og unge. Vi er blandt andet glade at vores krav under forhandlingerne om at bevillinger til vores børn og unge til næste år skal stige, er opnået. Vi i Siumut finder det vigtigt, at tiltagene skal være flere og vi er alle enige om at samarbejde om det. Vore ungdom er jo vores fremtidige ledere. De skal være med til at styre med fysisk og åndelig styrke, være veluddannede, at blive voksen til at være god til at arbejde, dette er vejen frem til at blive den eneste redning for vores land. Derfor er disse vores største

resurse, vores handlinger som samfund fra i dag af er ikke nok, men skal styrkes. Hvordan vi skal vende det om, skal vi tage en politisk stilling til, og det vil vi arbejde for i Siumut i de kommende år.

Når vi snakker om sundhedsvæsenet, bliver det omtalt, at man bruger flere og flere udgifter, dertil skal man ikke glemme vores levemåde i vores land. Vi kan selv gøre noget for vores fysiske og åndelige sundhed. Vi kan bevæge os mere, vi kan mindske vores alkoholforbrug, vi kan ryge mindre og vi kan dyrke mere idræt, derved kan vi mindske sundhedsvæsenets fremtidige omkostninger. Vi skal bevæge os mere.

Næste års finanslov 2023 er begyndelsen til store reformer. Store reformer kan ikke startes på ny og næ. De sidste års oplevelser, konsekvenserne af corona og krigen i Ukraine er store og virkningerne vil kunne mærkes i længere tid.

Vi alene skal bare bestemme om vi skal tage udgangspunkt i kun de negative konsekvenser eller om vi skal drage fordel af de positive.

Vi i Siumut mener, at vi skal vende verdensborgeres utrygge stilling til vores fordel. Hvis vi skal gøre dette, kræver det meget af os.

Disse tider med sådanne levevilkår giver muligheder for reformer, vores land er nødt til at lave spareforanstaltninger. Vi må evaluere bevillinger som det offentlige har, det er ikke nok med at forvente at det offentlige betaler, når man kommer med nye ideer.

Det kræver at vi skal have nye tanker hvis vi skal have en forvaltning, der giver overskud.

Vi i Siumut er klar til at ændre evalueringsmetoder som vores forgængere havde. Vi kan sætte spørgsmålstejn ved de mange midler til sociale formål, vi mener, at det er på tide at evaluere demokratiets udvikling, det er på tide at evaluere sundhedsvæsenets status, det er på tide at evaluere fiskeriets og om de levende ressursers - i havet - afkast tilfalder befolkningen. Vi glæder os til næste år, hvor man skal fremkomme med forslag til lov om fiskeriet.

Hvis de love vi bearbejder i Inatsisartut om borgernes rettigheder og behov, ikke kan mærkes og føles i befolkningen, så må vi i Inatsisartut evaluere for at finde ud af hvad vores næste arbejde er.

Vi fra Siumut mener, at hvis vi skal arbejde for befolkningens bedste skal det politiske arbejde samt de som kommunerne arbejder med, være bedre. Siumuts grundlæggende målsætninger er borgerne er deres ansvar bevidst, er aktive og skal udvikle sig med frihed. Det er svært at se, at vi er på denne kurs, derfor vil vi fra næste år arbejde for at komme på denne kurs, vi glæder os og har kræfter til at arbejde med det som det næste.

Der er blevet talt om i flere år, at vi har dårlige forhold med hensyn til boliger, havneforhold, sundhedsvæsenet og ikke mindst med hensyn til servicen af børn og unge. Man siger, at vi er kommet bagud, men det er svært at se i forhold til hvad. Vi fra Siumut vil begynde med vores rigtige arbejde fra næste år.

Det er at give mulighed for mere lige vilkår i vores land fra spædbørn til børn, til teenagere, til ungdommen, til voksne, til ældre og til de gamle. Velvidende om at der medfølger krav uanset om man er Siumut eller ikke, men som borger i vores land. Det vil sige, at vi på alle måder alle skal kræve af os selv for at give det bedste til vores land. Om vi er uddannede eller ufaglærte, handicappede eller ikke-handicappede, unge eller de ældre.

Vi kan kun i fællesskab komme igennem den kommende tid med et godt resultat. Med disse bemærkninger godkender vi finansloven for 2023.

Hans Peter Poulsen

Siumut

(Denne version er oversat fra grønlandsk. Ved tvivlsspørgsmål er den grønlandske version gældende.)